

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та бізнесу

**Н.В. Лохман, К.С. Хаврова, О.М. Романуха, А.В. Слащева,
В.С. Коверза, О.А. Грищук, Л.М. Плужнікова**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та бізнесу

**Н.В. Лохман, К.С. Хаврова, О.М. Романуха, А.В. Слащева,
В.С. Коверза, О.А. Грищук, Л.М. Плужнікова**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність: 241 «Готельно-ресторанна справа»
Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та
бізнесу
Протокол № 2
від “ 2 ” вересня. 2021 р.

Рекомендовано навчально-
методичною радою ДонНУЕТ
Протокол № 2
від “7” жовтня 2021 р.

Кривий Ріг
2021

УДК 371.214.114
Л 81

Лохман, Н.В.

Л 81 Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи [Текст] : для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економіки та бізнесу; Н.В. Лохман, К.С. Хаврова, О.М. Романуха, А.В. Слащева, В.С. Коверза, О.А. Грищук, Л.М. Плужнікова. - Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2021. - 11 с.

Методичні рекомендації розроблені для надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні кваліфікаційної роботи. У методичних рекомендаціях визначено нормативне підґрунтя та особливості виконання та захисту кваліфікаційної роботи, сформульовано вимоги до її оформлення, структури та змісту.

© Лохман Н.В., Хаврова К.С.,
Романуха О.М., Слащева А.В.,
Коверза В.С., Грищук О.А.,
Плужнікова Л.М., 2021

©Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган - Барановського,
2021

ЗМІСТ

1. Нормативне підґрунтя виконання та захисту кваліфікаційної роботи 5
2. Мета виконання кваліфікаційної роботи 5
3. Організація процесу виконання та захисту кваліфікаційних робіт 6
4. Структура та зміст кваліфікаційної роботи 8

1. НОРМАТИВНЕ ПІДГРУНТЯ ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Основними документами, які регламентують порядок організації процесу виконання та захисту кваліфікаційних робіт у Донецькому національному університеті економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, їх мету та завдання, а також вимоги щодо їх підготовки та захисту, є:

Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (Редакція станом на 25.09.2020).

Закон України «Про освіту» від 16.07.2019 р. № 10-р/2019.

Стандарт вищої освіти. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Ступінь «бакалавр». Галузь знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа». Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 4.03.2020 року № 384.

Положення ДонНУЕТ про організацію освітнього процесу в Донецькому національному університеті економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (П ДонНУЕТ 02.01-01-2020).

Положення ДонНУЕТ про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти (П ДонНУЕТ 02.02-07-2020).

Положення ДонНУЕТ про запобігання та виявлення академічного плагіату (П ДонНУЕТ 02.02-10-2020).

Положення про екзаменаційну комісію (П ДонНУЕТ 02.01 - 06 - 2020).

Стандарт Університету «Вимоги до оформлення письмових робіт здобувачів вищої освіти», СТУ ДонНУЕТ 02.02 - 30 – 2020.

2. МЕТА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Однією із форм атестації здобувачів вищої освіти є публічний захист кваліфікаційної роботи.

Відповідно до Положення ДонНУЕТ про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти (П ДонНУЕТ 02.02-07-2020), кваліфікаційна робота – це самостійна робота здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, що виконується на завершальному етапі здобуття першого або другого рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих результатів навчання вимогам стандартів вищої освіти.

Метою кваліфікаційної роботи є відображення знань, вмінь та навичок здобувача ВО бакалаврського рівня, здобутих протягом періоду навчання, з особливим акцентом на компетентності відповідно освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа»: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі або практичні проблеми у діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів готельно-ресторанної справи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Відповідно змісту освітньої програми, здобувачі вищої освіти через кваліфікаційну роботу демонструють:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до проведення досліджень у відповідній сфері: самостійного осмислення проблеми, творчого її дослідження; визначати актуальність, мету та задачі дослідження;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності;
- здатність проектувати технологічний процес виробництва продукції і послуг та сервісний процес реалізації основних і додаткових послуг у підприємствах (закладах) готельно-ресторанного та рекреаційного господарства;
- здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного та ресторанного бізнесу;
- здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.
- здатність аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності;
- здатність аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу;
- здатність розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів;
- здатність визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу;
- здатність презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.

Кваліфікаційні роботи обов'язково перевіряються на плагіат.

Кваліфікаційні роботи виконуються за тематикою, запропонованою групою забезпечення освітньої програми та затвердженою рішенням випускової кафедри. Зміст, мета та завдання кваліфікаційної роботи визначаються її темою.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Процес виконання та захисту кваліфікаційних робіт складається із 2 етапів: підготовчого та виконавчого.

На підготовчому етапі здійснюється:

1. Вибір теми кваліфікаційної роботи.

Відповідно до Положення ДонНУЕТ про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти (П ДонНУЕТ 02.02-07-2020), теми кваліфікаційних робіт затверджуються на засіданні випускової кафедри та оприлюднюються на її сайті

до 1 жовтня поточного навчального року.

Здобувачі ВО мають право самостійно обирати тему своєї кваліфікаційної роботи згідно із затвердженою тематикою кваліфікаційних робіт.

Здобувач ВО може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки. Кваліфікаційні роботи можуть виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та організації, що уклали з Університетом контракти на навчання здобувачів ВО або мають із ним договори співробітництва. Назва теми кваліфікаційної роботи має бути актуальною, чіткою, лаконічною і в той же час найбільш повно відображати сутність та зміст питань, що розглядаються. Тема кваліфікаційної роботи має бути сформульована щонайбільше із 11 слів.

Здобувачі ВО мають подати на ім'я завідувача кафедри заяву (у довільній формі), у якій просять закріпити за ними певну тему кваліфікаційної роботи із затвердженого випусковою кафедрою переліку - до 10 листопада.

Накази про закріплення тем кваліфікаційних робіт, призначення керівників видаються до 15 листопада.

2. Визначення мети та формулювання основних завдань кваліфікаційної роботи.
3. Складання плану роботи над кваліфікаційною роботою та узгодження його із керівником.
4. Вивчення літератури й добір фактографічної інформації.

На виконавчому етапі:

1. Підготовка кваліфікаційної роботи відповідно до узгодженого із керівником плану із дотриманням основних вимог щодо її структури та змісту.

2. Перевірка кваліфікаційної роботи на запозичення.

3. Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі економіки та бізнесу.

4. Допуск гарантом освітньої програми кваліфікаційної роботи до захисту. Кваліфікаційна робота допускається до захисту, якщо показник її оригінальності відповідає вимогам Університету, робота виконана із дотриманням існуючих вимог щодо змісту, структури, оформлення та строків виконання.

5. Захист кваліфікаційної роботи. Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії, графік роботи якої затверджує перший проректор. Захист супроводжується відповідним роздатковим матеріалом та презентацією.

Керівник кваліфікаційної роботи здійснює поточний контроль виконання даної роботи; видає завдання на кваліфікаційну роботу із календарним графіком її виконання. Основна відповідальність за зміст та результати написання кваліфікаційної роботи лежить на здобувачеві вищої освіти. Кваліфікаційна робота має виконуватися здобувачем ВО відповідно до затверджених календарного плану та завдання. Всі матеріали згідно з графіком здобувачі ВО передають на кафедру. У випадках відставання від графіку здобувач ВО зобов'язаний надати пояснення керівнику кваліфікаційної роботи або завідувачу кафедри. На період виконання кваліфікаційних робіт на випусковій кафедрі складається графік консультацій керівників та консультантів, що розміщується на сайті кафедри.

4. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Структура кваліфікаційної роботи – це послідовність розташування її основних частин.

Основними частинами кваліфікаційної роботи є:

1. **Титульний аркуш.** Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи.

2. **Реферат** – частина кваліфікаційної роботи, яка призначена для ознайомлення з кваліфікаційною роботою і вміщує коротку інформацію, яка розкриває сутність і зміст роботи.

Реферат включає інформацію про: об'єкт, предмет, мету та завдання кваліфікаційної роботи, методи / методикау дослідження, а також основні висновки та рекомендації. Обсяг реферату становить 1-2 сторінки.

3. **Зміст** – частина кваліфікаційної роботи, яка відображає її структуру та містить інформацію про найменування та номери початкових сторінок усіх її частин, крім титульного аркуша.

4. **Вступ.** У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, ступінь її розроблення, невирішені питання, мета кваліфікаційної роботи та її завдання, об'єкт (процес чи явище, що породжують проблемну ситуацію й обрані для вивчення) та предмет (це те, що знаходиться в межах об'єкта, становить науковий або практичний інтерес), методи. Обсяг вступу – 2-3 сторінки.

Таким чином, вступ до кваліфікаційної роботи має відповісти на наступні питання:

- Що вивчається / досліджується у кваліфікаційній роботі?
- Чому цю проблему / феномен важливо дослідити?
- Що було відомо про цю проблему / феномен до того, як було розпочато виконання кваліфікаційної роботи?
- Яким чином вивчається / досліджується проблема / феномен?
- Як ця кваліфікаційна робота розвинула знання про проблему / феномен, які вивчаються?

5. **Основна частина** – частина кваліфікаційної роботи, у якій викладаються основні її положення. Інформація, що наводиться у основній частині кваліфікаційної роботи, має відповідати обраній темі. А також меті та завданням дослідження, подаватися грамотно, науковим стилем. У тексті не повинно бути виразів типу: “я вважаю”, “мені здається”, “у нас прийнято” тощо. Замість них рекомендуються вирази: “вважається доцільним”, “як свідчить проведений аналіз” тощо.

Під час написання основної частини необхідно дотриматися основних принципів подання інформації:

Доказовість. Необхідно забезпечити наявність доказової бази щодо всієї інформації, яка наводиться у кваліфікаційній роботі, активно використовувати статистичні дані.

Селективність. Вся інформація, яка наводиться у кваліфікаційній роботі, має бути присвячені досягненню її мети та вирішенню завдань.

Помірковане цитування. Важливо не переобтяжувати текст цитатами, а наводити резюме або власні висновки із прочитаного. При цьому передавання авторської інформації має здійснюватися точно, але власними словами із обов'язковим посиланням на першоджерело.

Узагальнення та синтез. Кваліфікаційна робота має продемонструвати вміння здобувача вищої освіти узагальнювати великі обсяги інформації, роботи власні висновки, синтезувати / генерувати нові знання.

Домінанта власної позиції. Більша частина тексту кваліфікаційної роботи має відображати авторську позицію та висновки.

Обсяг основної частини – 30-35 сторінок.

Основна частина кваліфікаційної роботи умовно складається із таких елементів.

Теоретична частина розкриває теоретичну базу обраної проблеми, в ній надається огляд літературних джерел, нових розробок, опублікованих статистичних даних з посиланням на джерела, іншої інформації, пов'язаної з темою. На основі вивчення наукової, навчально-методичної літератури (зокрема іноземної) розкриваються підходи різних авторів до вирішення проблеми, показується, в чому полягає подібність, а в чому – відмінність їх поглядів, а також обґрунтовуються власні погляди на проблему, подається аналіз чинних законів, постанов, указів та інших офіційно-розпорядчих документів, нормативної і довідкової бази за досліджуваною проблемою.

Аналітико-дослідницька частина, забезпечує логічну послідовність дослідження, характеризує вміння використовувати обрані методи і певний методичний інструментарій. У цьому розділі на основі аналізу всіх аспектів діяльності об'єкта дослідження варто висвітлити:

- організаційно-економічну характеристику суб'єктів господарювання готельної та / або ресторанної сфери (організаційну структуру управління, основні служби, чисельність персоналу, технічні параметри, економічні показники діяльності);

- аналіз функціональної організації приміщень з погляду їх відповідності встановленим нормам і правилам, а також характеристику складових інтер'єру (обладнання, інвентар, устаткування тощо) та умови забезпечення санітарно-гігієнічних норм;

- особливості моделювання та структуризацію процесу обслуговування споживачів готельних послуг (аналізуються основні та допоміжні технологічні цикли обслуговування відвідувачів);

- організацію виробничої програми підприємства харчування (спосіб обслуговування, меню, технологічні карти, технологічні лінії, забезпечення сировиною й напівфабрикатами).

Якщо об'єктом дослідження обрано засіб розміщення, то питання, пов'язані з організацією виробничої програми закладу харчування при готельному підприємстві, аналізуються в загальних рисах. Якщо об'єктом дослідження є заклад ресторанного господарства, то, відповідно, узагальнюються питання, що стосуються технологічного циклу обслуговування гостей засобу розміщення.

Джерелом інформації є планові й фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації, які студент використовує під час практик готельної та ресторанної. У підсумку дослідження в межах аналітично-дослідницького розділу повинні бути виявлені можливі шляхи удосконалення діяльності суб'єктів господарювання готельної та / або ресторанної сфери щодо організаційних, функціональних і технологічних процесів чи технічних параметрів.

Висновки та рекомендації. Висновки та рекомендації мають:

Відповідати завданням кваліфікаційної роботи. Включати висновки з аналізу теоретичних розробок з теми кваліфікаційної роботи.

Відобразити авторські аргументовані пропозиції щодо розв'язання проблем, які були встановлені в результаті дослідження, пропозиції інноваційного характеру щодо вдосконалення організації та розвитку суб'єктів господарювання готельної та / або ресторанної сфери.

Обсяг висновків та рекомендацій – 10-12 сторінок.

Список використаних джерел – частина кваліфікаційної роботи, яка містить інформацію про джерела літератури, використані під час написання кваліфікаційної роботи, відображає вміння здобувача вищої освіти ідентифікувати валідні, надійні та актуальні джерела інформації. Кожне включене у такий список джерело повинне мати відображення в тексті кваліфікаційної роботи, бути використане для її написання. Серед різних джерел інформації слід віддавати перевагу сайтам статистичних служб, законам та іншим нормативно-правовим актам України та інших країн, монографіям, науковим статтям, навчальним посібникам. Необхідно звертати увагу на рік, яким датуються джерела інформації, віддаючи перевагу тим, які були опубліковані не пізніше 5 років тому. Оформлення списку використаних джерел здійснюється відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Додатки – частина кваліфікаційної роботи, у якій можуть бути подані необхідні таблиці, рисунки, розрахунки тощо.

Навчальне видання

Лохман Наталя Володимирівна
Хаврова Катерина Сергіївна
Романуха Олександр Миколайович
Слащева Аліна В'ячеславівна
Коверза Вікторія Семенівна
Грищук Оксана Анатоліївна
Плужнікова Людмила Миколаївна

Кафедра економіки та бізнесу

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Ступінь: бакалавр

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 0,66.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.